

Avrupa Mimarlık Politikaları Forumu Bordo'da Toplandı: Dayanıklı, Sürdürülebilir ve İlgi Uyandırıcı Bir Mimarlığa Doğru...

Tuğçe Selin Tağmat

Daha nitelikli mimari ve kentsel çevre için Avrupa ülkeleri arasında bir işbirliği platformu oluşturan Avrupa Mimarlık Politikaları Forumu (EFAP), 9-10 Ekim 2008'de Fransa AB Dönem Başkanlığı'nda Bordo'da düzenlendi. Mimarlık ve günlük yaşamı ele alan Finlandiya, yapı kültürüne (baukultur) odaklanan Almanya, bölgesel entegrasyon ve toplumsal uyumda mimarlığın rolünü değerlendiren Portekiz ve son olarak iklim değişikliği ve kentsel yenileme temasıyla düzenlenen Slovenya Dönem Başkanlıklarından sonra Fransa, kentlerin sürdürülebilir gelişimi için kentsel peyzaj, kentsel tarım ve ekolojik mimarlık üzerinde durdu. EFAP Konferansları, son dönemlerde bazı tematik konular üzerinde yoğunlaşan projelerin ve bildirilerin sunulması gibi bir format benimsedi. Bununla birlikte Türkiye Mimarlar Odası ve Forum üyesi diğer kuruluşlarından bazıları bir süredir, bu konferansların mimarlık politikalarının içerikleri ve nasıl hayata geçecekleri konusuna geri dönmesi gerektiğini düşünüyor. Nisan 2008'de Prag'da düzenlenecek konferans "Mimarlık Politikalarının Uygulanması – Yeni Beklentiler" temasıyla yeniden bu konuya eğilecek.

Avrupa Mimarlık Politikaları Forumu'nun (EFAP) AB Fransa Dönem Başkanlığı'na denk gelen toplantısına 9-10 Ekim tarihlerinde Fransa'nın Bordo kenti evsahipliği yaptı. Ekim 2006'da Helsinki'de yapılan toplantıdan beri Forum'un resmî üyeleri arasında yer alan Mimarlar Odası toplantıya bir delegasyonla katılırken, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı temsilcileri de toplantıda yer aldılar. Konferans, restore edilmiş bir antrepo binasında yer alan mimarlık merkezi olan Arc en Reve'de gerçekleştirildi.

Ana teması "**Mimarlık ve Sürdürülebilir Gelişim: Dayanıklı, Sürdürülebilir ve İlgi Uyandırıcı Mimarlık**" olarak belirlenmiş olan konferans oturumları şunlardı:

- Metropol Alanlarını Düşünmek: Genişlemeden Yoğunlaşmaya
- Sürdürülebilir Yapılar Yapmak: Kentsel Projeler ve Mimarlık Hakkında Farklı Fikirler
- Sürdürülebilir Kalkınma Çağında Mimarlık Ne Yapmalı?

Konferansın ilk gününde yapılan açılış konuşmaları ve ana sunuşun ardından mimarlar bu başlıklar bağlamında projelerini ve düşüncelerini paylaştılar.

Konferansın ana konuşmacısı olan İngiliz felsefeci **John Thackara**, sürdürülebilir gelecek senaryosu içinde, bundan böyle yapılı çevrenin yalnızca fiziksel yapılar bütünü olarak algılanamayacağı, bunun yerine enerji, su, dolaşım ve besinlerin paylaşımından oluşan ekolojik bir kompleks haline geleceği öngörüsünü açıkladı. Bu öngörüden hareketle, mimarların görevi artık yeni binalar tasarlamaktan ziyade, mekân, zaman ve kentsel süreçlere ilişkin bilgilerini kullanarak kaynakların en iyi paylaşımına odaklanmak olacak.

Kentlerdeki genişleme ve yoğunlaşma eğilimini ele alan ilk oturumdaki dikkat çekici sunuşlardan biri, İngiltere'den konferansa katılan **Bohn & Viljoen** mimarlar grubunun gündeme getirdiği ve

kentin ekolojik ayak izini küçültmek için kentsel peyzaj ve tarımın kullanılması fikrine dayanan “Sürekli Üretken Kentsel Peyzaj” yaklaşımı oldu. Bu yaklaşıma göre güncel olarak Londra’da uygulanan ve öngörülen çeşitli projeler bir yandan kentsel ölçekteki açık mekânlar aracılığıyla kentsel yaşamı canlandırırken, diğer yandan da kent içindeki tarım alanları sayesinde kentin beslenmesine yardımcı oluyor. Bohn ve Viljoen ofisinin web sayfasında ekolojik mimarlık ve kentlere yönelik bütüncül yaklaşımlar konusunda çeşitli projelere ve kaynaklara ulaşılabilir: www.bohnandviljoen.co.uk

İlk oturumdaki sunuşlardan bir diğeri, Alman mimarlık ofisi **Sauerbruch & Hutton**’un Dessau’daki Federal Çevre Ajansı yapısını tanıtiyordu. Aralarında 2005 Alman Mimarlık Ödülü ve 2006 RIBA Ödülü’nün de bulunduğu pekçok ödül alan bu yapı bir yarışma sonucunda elde edilmiş ve 2001-2005 yılları arasında inşa edilmiş. Eski bir sanayi bölgesinde atıkların bulunduğu alanda tasarlanan bu yapı, hem mevcut alanın temizlenmesini sağlamış, hem de alanda bulunan fabrika binası ve tren istasyonunu yapıya entegre etmiş. Yapının girişinde çevrede yaşayanların kullanabileceği bir park tasarlanmış. Binanın cephesinde kullanılan ahşap paneller ve çatısındaki güneş panelleri, jeotermal ısı değişim sistemi ve yenilebilir kaynakların kullanımıyla bir araya gelince enerji verimli tasarım güçlü bir hale gelmiş. Bu ödüllü proje hakkında daha çok bilgi sahibi olmak için: www.sauerbruchhutton.de

Oturum katılımcıları arasındaki ilgi çekici kişilerden biri de Yunanistan’da Herkes İçin Mimarlık Okulu’nun (*School of Architecture 4 All - SARCHA*) direktörlüğünü üstlenen **Maria Theodorou** oldu. Nisan 2006’da kurulan bu okul, mimarlığın sürekli değişen ve yaşamı şekillendiren çevre üzerindeki etkisi konusunda toplumun tüm kesimlerini eğitmeyi ve etkinleştirmeyi amaçlıyor. Yapılı çevrenin oluşturulması yalnızca mimarlar ve işverenleriyle sınırlı olmayan karmaşık bir süreç. Dolayısıyla okul, bu sürecin yaşam çevreleriyle ilişkisi olan tüm taraflarca anlaşılması için çaba harcıyor. Okulla iletişime geçmek için: sarcha-architecture.blogspot.com

Kentsel projeler ve mimarlıkla ilgili yaklaşımlardaki değişimi ele alan ikinci oturumda bir sunuş gerçekleştiren Hollandalı **2012 Architecten** ofisi, geri dönüşüm konusunda yenilikçi fikirler geliştirmek amacıyla tasarımcılar, mimarlar ve konuya ilgi duyan tüm kişileri bir araya getirmek üzere internette kurdukları “Süper Kullanım” (*superuse*) ağını tanıttı. Bu ağdan konteynerler, şişeler, kullanılmış ahşap elemanlar ve benzeri malzemeleri yeniden kullanarak tasarlanan çok sayıda projeye ulaşılabilir: www.superuse.org

Konferansın ikinci gününde öğleden sonra EFAP’ın Yürütme Kurulu ve Genel Kurul toplantıları yapıldı. Genel Kurul’da yapılan seçimler sonucunda önümüzdeki iki yıllık dönemde EFAP Yönetim Kurulu şu şekilde oluştu: **Metka Cernelc** (Slovenya), **Marie-Helene Contal** (Fransa), **Chantal Dassonville** (Belçika), **Rob Docter** (Hollanda), **Lionel Dunet** (Fransa), **Ray Farrugia** (Malta), **Tomas Jiranek** (Çek Cumhuriyeti), **Konstantin Kleffel** (Almanya), **Michel Ricard** (Fransa), **Alain Sagne** (ACE), **Maria Theodorou** (Yunanistan) ve **Tiina Valpola** (Finlandiya). Ayrıca bu listeye bir sonraki Genel Kurul’da kabul etmek üzere önümüzdeki iki AB Dönem Başkanlığı olan Çek Cumhuriyeti’nden bir isim daha, İsveç’ten ise iki isim eklenmesine karar verildi.

Genel Kurul toplantısında verilen bilgiye göre şu anda toplam 54 kurum ve kuruluş EFAP üyesi. Bunlar arasında 17 hükümet kurumu, 18 meslek örgütü, 11 kültür kuruluşu ve 8 birey bulunuyor.

Konferansın ikinci günü akşamı, EFAP’ın idari toplantılarının ardından, kamuya açık olarak yapılan özel bir oturumda **Shigeru Ban** ve **Christian de Portzamparc** tema kapsamında konuşmalar gerçekleştirdiler. Shigeru Ban özellikle çevresel kısıtlamaları olan bölgelerde ve afet alanlarında yaptığı yenilikçi projelerini sunarak, mimarlığın nasıl sürdürülebilir bir yaklaşım

sergileyebileceğini çok başarılı bir biçimde gösterdi. Portzamparc da kendi projeleri üzerinden sürdürülebilirliğe ilişkin düşüncelerini aktardı.

Konferansın ardından **Bordo Manifestosu** sonuç bildirgesi olarak kayıtlara geçti. Konferans kapsamında katılımcılar, Bordo'da son dönemde gerçekleştirilen ve geleceğe yönelik planlanan bazı projelerin tanıtıldığı teknik gezilere katılma fırsatı buldular.

Bir sonraki EFAP Konferansı **17-18 Nisan 2009** tarihlerinde “**Mimarlık Politikalarının Uygulanması – Yeni Beklentiler**” teması altında Çek Cumhuriyeti'nin Prag kentinde toplanacak. Prag'da yapılacak konferans için belirlenen bu tema sayesinde Forum katılımcıları mimarlık politikalarının biçimleri ve uygulamalarına yeniden odaklanacaklar.

Forum çalışmalarını izlemek için:
www.efap-fepa.eu

Bordo Manifestosu'na Türkçe olarak ulaşmak için:
www.mo.org.tr/UIKDocs/efapbordomanifesto.pdf